

NEJ TIL LIGELØN PÅ NÆRUM NYLON

Mændene vil ikke gøre „tøsearbejde“ og kvinderne er ikke særlig aggressive for at opnå samme løn

Man har det godt på Nærum Nylon. Det er de fleste rørende enige om. Men man har hverken lige løn, ensartet dyrtidstillæg eller lige adgang til bedre betalt og mere kvalificeret arbejde. I grunden ikke af manglende vilje. Sådan set. Men fordi det altså ligger sådan, at det næsten ikke kan lade sig gøre at føre disse ting ud i praksis.

Fællestillidsmand Leo Nielsen fortæller om et par episoder.

— En af de kvindelige arbejdere ville gerne have sin mand ind i farveriet, bl. a. fordi hun mente, det var rart at arbejde samme sted. Men manden sagde hurtigt „nej tak“, da han blev klar over, at det arbejde, han skulle udføre, gav en mindre ugeløn end hans kones. Det brød han sig altså ikke om — og sagde farvel.

I rundstrikkeriet, hvor vi laver „de somlose“, skulle en af kvinderne en dag arbejde, fordi en maskine — der var led i hendes rutine — skulle repareres.

I strikkeriet beskæftiges ellers udelukkende mænd.

200 kr. mere for at være mand

„Cottonstrikkerne“ ligger højt med omkring kr. 550 pr. uge, „rundstrikkerne“ 10—20 kr. under. Begge kategorier arbejder i 4 hold skift à 6 timer. De ca. 300 af Nærum Nylons ca. 400 arbejdere er kvinder. Deres indtjening, også på akkord, ligger på ca. 300 til 400 kr. pr. uge. Langt flertallet arbejder på daghold, nogle på aftenhold, få i 2 hold skift. Både mænd og kvinder er medlemmer af Dansk Textilarbejder Forbund.

— Da nu denne kvinde, fortsætter fællestillidsmanden, skulle indtage sin plads ved mændenes side, stillede

En af Nærum Nylons ca. 300 damer, den 19-årige Lis Jørgensen, der droppede tanken om at blive børnehavelærerinde, fordi hun skulle vente på grund af sin alder. I mellemtiden fandt hun sig godt tilrette på strømpefabrikken.

hendes tillidsrepræsentant krav om, at hun skulle have samme løn som mændene. Men det fik hun ikke. Nu var der jo også kun tale om et tidsbegrænset enkelttilfælde ganske vist.

— Men, siger direktør Holger Madsen, hvis jeg havde sagt „ja“, havde de mandlige arbejdere nok gjort vrøvl, og det er man heller ikke glad for, når der skal produceres og være ro om arbejdet.

Nej til ligeløn

— Hvis vi altså nu statuerede det eksempel, direktør Holger Madsen, at jeg var ansat på Nærum Nylons systue og tjente de ca. 350 kr. om ugen, havde tre småbørn og deres far blev uarbejdsdygtig eller døde, og jeg så var nødt til at tjene mere — f. eks. ca. 200 kr. mere! — og bad om at blive overflyttet til strikkeriet. Hvad ville De så sige?

— Jeg ville sige „nej!“ lyder svaret... et ærligt svar, der samtidig viser, at industriens kvinder på flere fronter er ude i modvind og deraf følgende langsomt fremskridt hen imod lige løn og lige adgang til mere kvalificeret og bedre betalt arbejde.

— Hvad synes nu De om den idé, at en kvinde ikke kan være i strikkeriet og tjene lige løn med mændene? spørger vi fællestillidsmanden.

— Det kan hun ikke. For det er jo mændenes arbejde.

— Hvem siger det — traditionen?

— Nå, ja. Måske. Men der var da vist for resten engang kvinder ved det arbejde...

Lyst til at være her

Da vi spørger tillidsrepræsentant fru Doris Nielsen, der også er inspektør på sin afdeling, formeriet, om kvinderne ofte stiller krav gennem

hende om lønmæssigt osv. at komme på lige fod med mændene, svarer hun:

— Der er nu ingen af dem, der er så særlig aggressive til at „kræve deres ret“, som man siger.

— Bruger De selv megen tid på fagforeningsarbejde?

— Nej, kun de møder, der er nødvendige for at holde mig à jour, og et weekend-kursus en gang imellem. Men det er min mand nu ikke særlig begejstret for.

— Og De? hvis det var ham, der skulle af sted?

— Nå, det ved jeg såmænd ikke. Men hvis begge skal rende, skiftevis, så bliver der jo ikke meget familieliv og fællesskab tilbage, vel?

— Har man talt deltidsarbejde herude?

— Ja, men ikke rigtig mere. Det var ledelsen ikke så interesseret i. Jeg har ingen børn. Hvis jeg havde, ville jeg nok foretrække at kunne gå hjem kl. 14. Det er der også mange af kvinderne, der godt kunne tænke sig.

— Hvordan er „klimaet“ her?

— Omgangformen, hele tonen og kammeratskabet er i orden. Flere af de kvinder, der ellers kun bliver ganske kort tid på en arbejdsplads, har lyst til at blive her. Vi har i. eks. heller aldrig noget vrøvl, hvis vi beder om fri af en eller anden nødvendig grund. Man behøver ikke at være angst for at møde et surt ansigt, og vores værkfører er „alle tiders“. Han føler sig ikke sådan „deroppe“.

Tøsearbejde, nej tak

— Jeg kan for resten nævne et tilfælde, siger direktør Holger Madsen, hvor vi virkelig prøvede med lige løn for samme arbejde. Det var ved en ny „Color Plast“-maskine, hvor mænd og kvinder skulle have samme løn og arbejde i 2 holds skift. Det gik ikke.

Nu arbejder den kun om dagen, og det er udelukkende kvinden, der har med den at gøre.

Mændene ville ikke gøre „tøsearbejde“.

Samtidig har vi det problem, at mænd og kvinder ikke har nemt ved at arbejde sammen i holdskift på grund af kvindernes hyppigere forsommelser. Kvinderne bryder sig heller ikke ret meget om holdskift.

— Det med forsømmelserne, er det et postulat, eller er det statistisk bevist, at kvinder forsømmer mere fra arbejdet?

— Ja, statistikken viser det.

— Hvad siger mændenes forsømmelses-statistik?

— Vi fører slet ikke nogen mere, for vi kunne se, at en mand faktisk højst forsømmer én gang hvert halve år — og så i mere end de 1—2 dage, som kendetegner kvindernes forsømmelser.

— Det med kvinderne, der „bliver hjemme“, har vel stadig med det at gøre, at det er dem, der traditionelt tager sig mest af børnene. Og hvis manden tjener et par hundrede kr. mere om ugen, så er det jo også uøkonomisk, at han bliver hjemme og passer syge børn og den slags?

— Det er der vel nok noget om, smiler direktøren.

44 timer 35 minutter

— Men betyder lørdagsfriheden ikke nedgang i kvindernes frafald?

— Jo, absolut. Og vi har haft fem dages arbejdsuge på Nærum Nylon i en halv snes år nu. Arbejdsugen er på nøjagtig 44 timer og 35 minutter i stedet for fulde 45 — et hensyn vi har taget til afstanden herud både fra København og omegn, ja vi har arbejdere, der kommer helt fra Helsingør. Derfor er der et specielt bus-

INDUSTRIENS ASKEPOT

AF HEIDI

arrangement og transport-tilskud og ordnet eksrature med de ordinære busser, så de standser ved fabrikken ved arbejdstids begyndelse og ophør.

— Hvad gør man ellers for at holde også på den kvindelige arbejdskraft, børnehaver?

— Nej, det er jo nok opgivet, netop på grund af den længere afstand, de små skulle transporteres morgen og aften. Men mon ikke Nærum Nylon har et af de mest udbyggede og bedst arbejdende samarbejdsudvalg. Det er jeg lige ved at tro. Vi er for længst ude over „sanitetsperioden“, hvor det mest drejede sig om toilet-papir og vandhaner, der dryppede. Vi søger at drøfte og løse flest mulige opgaver og problemer, de praktiske som de psykologiske, i fællesskab. For begge parter, ledelse som arbejdere, er jo interesseret i virksomhedens trivsel, så den kan producere og konkurrere både på pris og kvalitet. Derfor har vi også en livlig forslags-kasse.

Gode tider for teenagere

Alle taler om „teenageren, der tjener de gode penge i dag“ — og bruger dem. Hun repræsenteres på Nærum Nylon bl. a. af frk. Lis Jørgensen på 19 år, en sød, frisk pige, der gerne ville have været børnehavelærerinde, men var for ung til at starte denne uddannelse, da hun gik ud af 7. klasse, og i stedet begyndte på strømpefabrikken, i pakkeriet, hvor hun „holder“, som man siger, omkring de 370 kr. om ugen.

— Og hvad bruger De så pengene til, med forlovet?

— Jeg er ringforlovet. Vi har bil, og nu sparer vi til en fly-rejse til Italien. Men så skal vi også til at sætte flere penge i banken til andre ting. Min forlovede har et år tilbage af sin malerlære, og så skal han jo aftjene sin værnepligt.

— Er De skrevet op til en lejlighed?

— Nej, det kan man ikke blive, for man er gift.

— Hvor dyre kjoler køber De?

— Nå sådan en 118 kr. — måske 148, ellers får man ikke noget ordentligt. Men jeg køber også nu og da stof heldigt og syr selv sammen med min veninde.

— Har De interesse for en ting som politik?

— Det ved jeg ikke rigtig. Men man interesserer sig selvfølgelig for lønninger og den slags. Vi er f. eks. ved at snakke om en forbedret akkord-basisløn. Nu får vi se.

Men jeg kan godt lide dette arbejde. Her er rart at være.

Askepot er den enlige mor

Tillidsrepræsentant fru Inge Jensen på systuen snakker vi lidt med om dyrtidstillægget.

— Den forskel, der var mellem mændenes og vort dyrtidstillæg, er jo nu blevet 5 øre mindre fra 33 ned til 25 øre, og det er jo den rigtige vej. Ellers synes man godt om det her, og den ordning med fællestillidsmanden fungerer fint. Han gør sandelig meget for os allesammen.

Hun fortæller, at hun har været alene med sine to børn i ti år.

— Jeg hører til de heldige, der har et par gode forældre, så de tog børnene for mig i syv år, da de var mindre. Nu er pigen 14 og drengen 16, de går i skole, men har lidt eftermiddagsarbejde, så vi klarer den sammen nu. Men det er jo stadig vanskeligt for en enlig mor. Hende skulle man gøre noget mere for. Hun er samfundets Askepot, ikke blot arbejdspladsens.

Læs i morgen: Køindustrien en bejler til hende.